

Inledning

Jonas Nordin

Detta är den sista årgången av *Sjuttonbundrat*. Förhoppningsvis innebär det en förändring till det bättre. Nästa år, och som tidigare aviserats, hoppas vi nämligen kunna lansera en ny årsbok med en ännu tydligare nordisk och internationell dimension. Sällskapet för 1700-talsstudier har som bekant systersällskap i samtliga nordiska länder – och många fler därtill – och i slutet av februari träffade jag och Sabrina Erlander Eliasson kolleger från de finska och norska sällskapen för ett par dagars intensiva diskussioner om formerna för en gemensam årsskrift. De konstruktiva samtalen gav en mycket bra grund för det kommande samarbetet. Namnet på den nya publikationen är ännu under diskussion jämte ytterligare några detaljfrågor – det är en grannlaga uppgift att finna ett namn och en standard som fungerar i olika nationella traditioner. Vår målsättning är att kunna lansera den nya årsskriften redan till nästa år. Framtiden får utvisa om vi kan hålla denna tidsplan, men arbetet är nu i full gång.

Utvidgningen innebär att antalet abonnenter i ett slag mer än fördubblas. Den nya årsboken kan därmed bli ett betydelsefullt och viktigt forum för nordiskt tvärvetenskapligt utbyte med fokus på 1700-talet. Även om det är naturligt att tänka sig den nordiska dimensionen som stommen i vår publikation begränsas inte ambitionen därtill. Årsskriften kommer att utges utan geografiska eller disciplinära avgränsningar och förutom danska, norska och svenska, accepteras även bidrag på engelska, franska och tyska. Liksom hittills kommer bidragen att genomgå anonym lektörsgranskning och vi satsar på att hålla en hög vetenskaplig profil.

Som alltid är det dock inte den redaktionella ambitionsnivån som skänker värde åt en publikation utan kvaliteten på de bidrag redaktionen får att arbeta med. Jag vill därför sända ut en allmän inbjudan med efterlysning av högkvalitativa vetenskapliga artikelmanus. Så småningom hoppas vi kunna lansera en hemsida med utförliga manusinstruktioner, men tills vidare går det bra att följa de anvisningar som gällt för *Sjuttonbundrat*. Vi sätter inga tematiska restriktioner på bidragen, men vi förväntar oss att ämnet har någon beröring med »det långa 1700-talet».

Att 1700-talsforskning kan få en bred avgränsning visar inte minst Ingi Sigurðssonns bidrag i denna volym. Upplysningen, detta rubrikord för det artonde århundradet, nådde Island på samma sätt som övriga Europa, men kronologin är en annan än vi kanske vant oss vid, visar Sigurðsson. Ännu en bit in på 1900-talet kan man där se publiceringsverksamhet som skriver in sig i en organisk och levande upplysningstradition.

Sigurðssonns uppsats är en omarbetad version av ett föredrag från symposiet »Kunskapens vägar», som Sällskapet för 1700-talsstudier arrangerade i Göteborg i mars 2007. Från symposiet emanerar även Marie-Christine Skunckes, Göran Rydén och Anna Cullheds bidrag. Det är artiklar som på olika sätt förhåller sig till frågor om kunskapsutbyte under 1700-talet.

Ett helt annat tema behandlas av Oskar Sjöström i den inledande uppsatsen. De sekreta bihängen, som formulerades inför Sveriges anfall på Ryssland 1741, har länge gäckat forskningen. Redan Carl Gustaf Malmström dömde på 1800-talet ut dem som inte bara fullständigt verklighetsfrämmande utan även som hart när oförklarliga. Orealistiska må de ha varit, vilket är lätt för oss sentida betraktare att konstatera, men Sjöström placerar med sin studie in dem i ett sammanhang som åtminstone gör dem begripliga. Undersökningen är ett första steg mot en revidering av den svenska statsledningens syn på krig och fred under 1700-talet.

Henrika Tandelfelts bidrag, slutligen, berör också 1700-talets krig, men ur ett annat perspektiv. Om Sjöström visar hur diskussionerna fördes i de slutna politiska sammanhangen åskådliggör Tandefelt hur de krigiska framgångarna tvärtom manifesterades utåt.

Till denna årgång har jag haft hjälp av fil. dr Sabrina Norlander Eliasson, som fungerat som recensentionsredaktör. Att nordiska grannar emellan informera om den nationella forskning som bedrivs är inte minst viktigt för den kommande gemensamma årsskriften. Redaktionen emotser därför tacksamt recensionsexemplar av de skrifter som faller inom vårt sällskaps intresseområde.

Jonas Nordin